

תוספתא	~250-450				
אמוראים	תוספתא	400		280	
	חתימת התלמוד הירושלמי, רבי יוחנן.	425			
	תום תקופת הסנהדרין.	501	1500-		
אמוראים	גמרא, מדרשים	476-589		113	
סבוראים	היו בבבל הסבירו את דברי התנאים והאמוראים.	589			
הגאונים	מוחמד	622	1428		
	כיבוש ירושלים ע"י המוסלמים.	638		451	
	ייסוד כת הקראים	760			
	רב סעדיה גאון. גדול חכמי התורה בתקופת הגאונים, אבי הספרות הרבנית, הוגה, בלשן, פייטן. התנגד בחריפות לקראים.	882-942			
הראשונים	(1) הרי"ף – מגדולי הפוסקים.	1013-1103			
	רש"י – רבינו שלמה יצחקי. הגדול בפרשני המקרא והתלמוד ואחד מגדולי הפוסקים בהלכה. רבי יצחק אלפסי (רי"ף).	1040-1105	900-		
	(2) הרמב"ם. (הראב"ד).	1138-1204	835-		
	תירוצים והערות על התלמוד. התפתחו בחוג תלמידי רש"י "בעלי התוספות" הם הרשב"ם, רבנו תם (נכדו של רש"י), ועוד אחרים (ומעט הרמב"ם).			200	
	הרב דוד קמחי (רד"ק) מגדולי הבלשנים ומפרשי המקרא.	1160-1235			
	הרמב"ן (רבי משה בן נחמן).	1194-1270			
	המקובל הספרדי ר' משה בן שם טוב די-לאון (רמד"ל).	13			
	(3) הרא"ש – רבי אשר – מגדולי פוסקי אשכנז.	מאה ה-13			
	בעל הטורים, ר' יעקב בן אשר (הרא"ש). (או"ח, אה"ע, יור"ד, חוש"מ).	1269-1343			
	אבודרהם – מנהיגים (תפילה...)	1340			
	ר' עובדיה מברטנורא – פרוש למשנה.	1445-1530			
	גרוש ספרד. קולומבוס, שנשלח ע"י מלך ספרד להודו, אולם למעשה גילה את אמריקה.	1492			
האחרונים/מקובלים	מרן. רבי יוסף קארו. (1+2+3) בית יוסף.	1448-1575	500-		
	התחלת הדפסת ספרי קודש.	1511			
	הרמ"א (הגה) (רבי משה איסרליש). גדול פוסקי אשכנז, כותב ה"מפה" על השולחן ערוך, לבד מפסיקותיו בשו"ת שלו.	1520-1572	450-		
	האר"י הקדוש (רבי יצחק לוריא) – מייסד השיטה החדשה בלימוד הקבלה.	1534-1572			
	המהר"ל מפראג.	1512-1609			
	המהרש"א – פירוש על הש"ס, ספר יסודי בלימוד תוספות.	1555-1632			
	תני"ט – פרוש למשנה.	1579-1654			
	שבתאי בן צבי – משיח שקר. גלילאו גליליי (אסטרונומיה).	1626-1676			
	אור החיים – רבי חיים בן עטר, היה צורף.	1695-1743			
	הרמח"ל (רבי משה חיים לוצאטו). קבלה, התגלה אליו "מגיד".	1707-1747			
	הבעש"ט מייסד תנועת החסידות.	1670-1760			
	הגאון מוילנא – הגר"א. אבי הזרם הליטאי. התנגד לתנועת החסידות.	1720-1797	250-		
	רבי חיים מוולוז'ין. גדול תלמידיו של הגאון מוילנא, ייסד את ישיבת וולוז'ין שהייתה מרכזית באירופה, ובכך היה לאבי הישיבות הליטאיות, וכתב את הספר הסמי קבלי נפש החיים כאנטי תיזה מתקנת לספר התניא של חסידות חב"ד.	1749-1821			
	חב"ד זרם בחסידות. מייסדה ר' שניאור זלמן מלאדי. בעל התניא.	1745-1813	228-		
	אדמו"ר רבי נחמן מברסלב – אבי חסידות ברסלב.	1772-1810			
	חת"ם סופר – מנהיג היהדות האורתודוקסית ("חדש אסור מן התורה"). פוסק. יהדות הונגריה.	1762-1839			
	הרב צבי הירש קלישר – ממבשרי הציונות – מחלוקתי!	1795-1874			
	רבי שלמה גאנצפריד.	1804-1886	160-		
	רבי ישראל מסלנט (אבי תנועת המוסר).	1810-1883			
	החפץ חיים. מגדולי פוסקי אשכנז. שמירת הלשון.	1835-1933	80-		
	הרב יהודה ליב הלוי אשלג. מכונה "בעל הסולם" על שם הפירוש שכתב לספר הזוהר.	1884-1954			
	החזון איש (הרב אברהם ישעיהו קרליץ) – חרדי. מגדולי אנשי ההלכה. פוסק בעל סמכות תורנית מופלגת בדורנו. שלל את הציונות ואת הקמת המדינה.	1878-1953	60-		
	המצאת המנורה ע"י אדיסון.	1879			
	הרב קוק, מנהיג הציונות הדתית. הרב הראשי לא"י. בני עקיבא. כיפה סרוגה.	1865-1935			
	הרבי מילובניץ. מנהיג חב"ד.	1951-1994			
	היום.	2008	0		
	בית שלישי. (יבנה, בזכות אהבת חיים [הרב קוק] במהרה בימנו).				
	6000 לבריאת העולם.	2239	231+		

מקרא צבעים:
חסידות
"חסידיים"
קבלה
"לא מקובלים"

3760 - שנה עברית = לועזית
3760 + לועזית = עברית

רבה = כותב ב"ר.
ברייתא?
רב ענן - תנא דבי אליהו.

תקופת הפוסקים, ההלכה (שו"ע, רמב"ם, ...).
רומאים (אטליה). יונים (אתונה).

[ראש השנה לא/א-ב] גלתה סנהדרין... מלשכת הגזית לחנות ומחנות לירושלים, ומירושלים ליבנה, ומיבנה לאושא, ומאושא ליבנה, ומיבנה לאושא, ומאושא לשפרעם, ומשפרעם לבית-שעריים, ומבית-שעריים לציפורי, ומציפורי לטבריא.

ספר דברי הימים ב פרק לו

(א) וַיִּקְחוּ עִם הָאָרֶץ אֶת יְהוֹאָחָז בֶּן יֵאֲשִׁיָּהוּ וַיִּמְלִיכֵהוּ תַּחַת אָבִיו בִּירוּשָׁלַם :

(ב) בֶּן שְׁלוֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם :

(ג) וַיִּסְרְהוּ מֶלֶךְ מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלַם וַיַּעֲנֹשׂ אֶת הָאָרֶץ מֵאָה כָּכָר כֶּסֶף וְכֶכֶר זָהָב :

(ד) וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת אֱלִיקִים אַחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם וַיִּסָּב אֶת שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת יוֹאָחָז אַחִיו לְקַח נָכוֹ וַיְבִיֵּאֵהוּ מִצְרַיִמָּה :

(ה) בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהָיו :

(ו) עָלְיוֹ עָלָה נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיֹּאסְרֵהוּ בַּנְּחֻשְׁתַּיִם לְהַלְכֵהוּ בְּבָלָה :

(ז) וּמִכְּלֵי בַיִת ה' הֵבִיא נְבוּכַדְנֶאֶצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם בְּהִיכְלוֹ בְּבָבֶל :

(ח) וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוֹיָקִים וַתַּעֲבֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנְמִצָּא עָלָיו הַנֶּגֶם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנֹו תַּחְתָּיו :

(ט) בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וְעֶשְׂרֵת יָמִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' :

(י) וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאֶצַּר וַיְבִאֵהוּ בְּבָלָה עִם כָּלִי חֲמֻדַּת בַּיִת ה' וַיִּמְלֹךְ אֶת צְדַקְיָהוּ אַחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם :

(יא) בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צְדַקְיָהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם :

(יב) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהָיו לֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְרֻמָּיָהוּ הַנְּבִיא מִפִּי ה' :

(יג) וְגַם בְּמֶלֶךְ נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מָרַד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוּ בְּאֱלֹהִים וַיִּקְשׂ אֶת עַרְפוֹ וַיֹּאמֶץ אֶת לְבָבוֹ מִשׁוּב אֵל ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

(יד) גַּם כָּל שָׂרֵי הַכְּהֻנִים וְהָעָם הֲרַבּוּ לַמַּעוֹל {לְמַעַל} מֵעַל כָּלִי תַעֲבֹת הַגּוֹיִם וַיִּטְמְאוּ אֶת בַּיִת ה' אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלַם :

(טו) וַיִּשְׁלַח ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד מֶלֶךְ אֲשֶׁר הִשְׁכֵּם וּשְׁלַחַח כִּי חָמַל עַל עַמּוֹ וְעַל מְעוֹנוֹ :

(טז) וַיְהִי מִלְּעִיבִים בְּמֶלֶךְ הָאֱלֹהִים וּבּוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתְעַתְּעִים בְּנִבְאָיו עַד עֲלוֹת חֲמַת ה' בְּעַמּוֹ עַד לְאֵין מִרְפָּא :

(יז) וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת מֶלֶךְ פְּשִׁדִּים {פְּשָׁדִים} וַיַּהֲרֹג בַּחֲוָרִיהֶם בַּחֲרָב בְּבַיִת מִקְדָּשָׁם וְלֹא חָמַל עַל בַּחֲוֹר וּבַתּוֹלָה זָקֹן וַיִּשֶׁשׁ הַכֹּל נֶתָן בְּיָדוֹ :

(יח) וְכָל כָּלִי בַיִת הָאֱלֹהִים הַגְּדֹלִים וְהַקְּטָנִים וְאַצְרוֹת בַּיִת ה' וְאַצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וּשְׂרָיו הַכֹּל הֵבִיא בְּבָל :

(יט) וַיִּשְׂרְפוּ אֶת בַּיִת הָאֱלֹהִים וַיִּנְתְּצוּ אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם וְכָל אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ בְּאֵשׁ וְכָל כָּלִי מִחֲמֻדֶיהָ לְהַשְׁחִית :

(כ) וַיִּגְלַל הַשְּׂאֲרִית מִן הַחֲרָב אֵל בָּבֶל וַיְהִי לוֹ וּלְבָנָיו לְעִבְדִים עַד מֶלֶךְ מַלְכוֹת פָּרַס :

(כא) לְמַלְאוֹת דָּבָר ה' בְּפִי יְרֻמָּיָהוּ עַד רִצְתָהּ הָאָרֶץ אֶת שְׁבֹתוֹתֶיהָ כָּל יְמֵי הַשְּׁמָה שְׁבֹתָהּ לְמַלְאוֹת שְׁבַעִים שָׁנָה :

(כב) וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוּרֶשׁ מָלַךְ פָּרַס לְכָלוֹת דָּבָר ה' בְּפִי יְרֻמָּיָהוּ הַעִיר ה' אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מָלַךְ פָּרַס וַיַּעֲבֹר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב לְאֹמֶר :

(כג) כֹּה אָמַר כּוֹרֶשׁ מָלַךְ פָּרַס כָּל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ נֶתָן לִי ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָקַד עָלַי לְבָנוֹת לוֹ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי בְּכֶם מִכָּל עַמּוֹ ה' אֱלֹהָיו עַמּוֹ וַיַּעַל :

ספר עזרא פרק א

(א) וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוּרֶשׁ מָלַךְ פָּרַס לְכָלוֹת דָּבָר ה' מִפִּי יְרֻמָּיָה הַעִיר ה' אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מָלַךְ פָּרַס וַיַּעֲבֹר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב לְאֹמֶר :

רש"י עזרא פרק א פסוק א

ובשנת אחת לכוורש מלך פרס - סדר ספר זה סדור ומשוך אחר ספר דניאל כמפוי בב"ב והמלה מוסבת מזה לזה שנאמר בדניאל בשנת א' למלכו אני דניאל בינותי בספרי' מספר השנים אשר היה דבר ה' אל ירמיה הנבי' למלאות לחרבות ירושלים שבעים שנה וכן הולכת ומספרת כל הפרשה בחורבן הבית וזמן גלות בבל ואת וידויו אשר התוודה על חטאת ישראל ותחילת סדר ספר זה כך הוא שלאחר שנהרג בלשצר מלך דרוש המדי שנאמר ודריוש מדאה קביל מלכותא וגומר ולאחר מיתת דרוש מלך כורש זה מלך פרס ובשנת אחת למלכו הושלמו שבעים שנה לפקידת גלות בבל מיום שגלה יהויקים שנאמר (ירמיה כט) לפי מלאת לבבל ע' שנה אפקוד אתכם וגו' שחזרו ישראל מגלות בבל לא"י ובאות' שנה בשנת אחת לכוורש יסודו ישראל יסוד ב"ה וצרי יהודה ובנימין הלשינו עליהם לכוורש מלך פרס וצוה לבטל המלאכ' שלא לבנות עוד בנין בית המקדש והיו ישראל בטלים שלא בנו הבית כל מלכות כורש ואחשורוש שמלך אחריו עד שנת שתיים למלכות דרוש בן אחשורוש מלך פרס שהוא דרוש בן אסתר ובשנת שתיים למלכותו התחילו לבנות בית המקדש עד אשר הושלם הבנין ומשנת אחת לכוורש עד שנת שתיים לדריוש בן אחשורוש מלך פרס שנבנה הבית בימיו היו י"ח שנה לקיים מה שנאמר (דניאל ט) למלאות לחרבות ירושלים ע' שנה וגו' ועכשיו בשנת שתיים לדריוש הושלמו ע' שנה למלאות לחרבו' ירושלים חורבן הבית שגלה צדקיהו ומגלו' יהויקים עד גלות צדקיהו שנחרב הב' היו שמנה עשר' שנה ועכשיו בשנת אחת לכוורש מלך פרס הושלמו ע' שנה מגלות יהויקים שגלו ישראל לבבל ובכך נתקיים המקרא שנא' (ירמיה כ"ט) כי לפי מלאת לבבל ע' שנה אפקוד אתכם וגומר וזו היא הפקיד' שחזרו ישראל על אדמתם ובנו יסוד בנין הבית אע"פ שלא נגמר עכשיו נמצא שהיה נ"ב שנה מגלות צדקיהו שנחרב הבית עד שנה אחת לכוורש מלך פרס ושמנה עשרה לאחר שנה א' לכוורש שהיא שנת שתיים לדריוש מלך פרס הושלמו שבעים שנה לחורבות ירושלים מגלות צדקיהו שנחרב הבית עד שתיים לדריוש שהתחילו ישראל לבנות הבנין וגמרוהו וכן מוכיח בסדר עולם ובמסכת מגילה ובספר זה כאשר בארתי. לכלות דבר ה' מפי ירמיה - לזמן אשר הושלם דברו של הקב"ה אשר דבר ירמיהו הנביא שנאמ' (ירמיה כ"ט) כי לפי מלאת לבבל וגו'. העיר את רוח - רצון. קול - כרוז הכריז בכל מלכותו. וגם במכתב - ואף מכתבו שלח בכל מלכותו על דבר זה. לאמר - וכה אמר להם בהכרז הכרוז אשר הכריז ובאגרת מכתבו אשר שלח בכל מלכותו :

ספר עזרא פרק ד

(כד) בְּאֵדִין בְּטִלַּת עֲבִידַת בַּיִת אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְהוֹת בְּטָלָא עַד שְׁנַת תַּרְתִּין לְמַלְכוּת דְּרִיגוֹשׁ מֶלֶךְ פָּרַס :

רש"י עזרא פרק ד פסוק כד

(כד) באדין - אז היתה בטלה מלאכת בנין בית אלהים אשר בירושלים עד שנת שתיים לדריוש מלך פרס שאחר כורש מלך אחשורוש שלקח אסתר ואחר אחשורוש מלך דרוש בנו של אחשורוש שהוא בן אסתר ומשנת אחת לכוורש מלך פרס עד שנת שתיים לדריוש י"ח שנה שהשלימו שבעים שנה לחרבות ירושלים שהרי מחורבן הבית שגלה צדקיהו עד שנת אחת לכוורש חמשים ושתיים שנה כמפורש בסדר עולם וי"ח שנה משנת א' לכוורש עד שנת שתיים לדריוש נמצאו שבעים שנה שלימים ובשנת שתיים לדריוש התחילו לבנות הבנין עד שגמרוהו :

חורבן בית ראשון			
אשור.			
יון, רומא.			
בבל.	נבוכדנצר	52	70
	בלשצר		
פרס ומדי.	דריוש 1	18	
	כורש		
	אחשורוש		
	דריוש 2	2	
תחילת בנין בית שני			